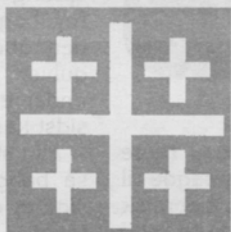

Nedvurdering af jødedommen og Kristus

Det er ikke vanskeligt at finde negative holdninger til jødemission – udtalt af kristne teologer i sidste fjerdedel af sidste århundrede. Her nogle eksempler af tyske teologer:

- Jødemission er en anakronisme, fordi kristne ikke er det eneste Guds folk.
- I lyset af jødemissionens historie i Hitler-tiden har jødemissionen mistet sin troværdighed og dermed også sin ret til at drive mission.
- Når både Israel og kirken tilhører det ene Guds folk, kan ingen af dem missionere over for den anden part.
- Jødemission er »den endelige løsning på jødespørgsmålet med andre midler«.
- Over for disse negative holdninger kan man – for at få lidt balance i tingene – sætte et par udsagn af Axel Torm, tidligere mangeårig formand for Den Danske Israelsmission:

Tidligere har kirken nedvurderet jødedommen for at ophøje Kristus. Det er kirkens synd. I dag nedvurderer man Kristus for at forherlige jødedommen. Er det bedre?

Er man i dag ved at sætte Kristus udenfor i en glad anerkendelse af alle, der bare siger Gud? Hvis Kristus ikke er alt, er han ingenting. Kan man høre Gud til uden ham, så behøves han ikke.

Nedvurderer vi jødedommen for at ophøje kristendommen, som før er sket, gør vi i virkeligheden vort budskab utroværdigt. Nedvurderer vi Kristus, og det sker i dag for at møde synagogen på lige fod i broderskab, har vi mistet vort budskab. Venskab og broderskab alene skaber intet nyt. Vi må sammen i Kristus, i hvem vi er udvalgt, stilles ind for Guds ansigt.

Disse ord skrev Axel Torm i 1972. Meget har ændret sig i verden i de 30 år siden da. Men udfordringen til en bevægelse, som vil kalde sig Israelsmission, har ikke ændret sig.

Derfor: Uanset hvordan de teologiske vinde blæser, fastholder Den Danske Israelsmission, at Israel har brug for Jesus. Ved at fastholde dette mener vi, at vi gør Israel en tjeneste. Vi mener også, at vi gør kirken en tjeneste.

Har Israel som folk ikke brug for Jesus til frelse, har vi andre det heller ikke.

Vi har brug for, at endnu flere støtter os i denne vigtige sag. For Israels skyld. For kirkens skyld. Kort: for evangeliets skyld.

Kai Kjær-Hansen

Fra Israelsmissionens arkiver

En samtale med en æggehandler

Præsten Axel Bülow er en af pionererne i Den Danske Israelsmission. Han blev missionens første rejsepræst. Vintrene 1886-1887 tilbragte han på det nystartede Institutum Judaicum i Leipzig – et uddannelsessted for vordende jødemissionærer. Efter endt undervisning foretog de studerende rejser, hvor de besøgte missionsstationerne – ofte i Østeuropa. I 1935 skrev Bülow »Nogle Israelsmissions-Minder«. Det 11 sider lange håndskrevne dokument findes i Israelsmissionens arkiver. Bülow fortæller bl.a. om sin rejse sammen med missionæren Wilhelm Faber og fortsætter med at beskrive sin rejse tilbage til Danmark.

I Brody, nær den russiske grænse, tog jeg afsked med missionær Faber. Han drog videre til Kischinew. Og jeg satte kursen hjemad – en sej rumletur på 3die og 4de klasse. I en sådan 4de classes vogn, hvor man sidder på sin kuffert eller på gulvet, som man bedst kan komme af sted med det, fik jeg for øvrigt den bedste åndelige samtale med en jøde, jeg nogen sinde har haft.

Han var æggehandler, var på hjemrejse fra byen, hvor han havde solgt sine varer. Ved solnedgangstid fremtvang han af sin tarvelige rejsesæk sine »bede-

remme«, spændte dem over hovedet og venstre arm og påbegyndte sin aftenandagt, som bestod i, at han i stærk fart oplæste en længere bøn i sin »Siddur« [bønnebog]. Da han var færdig og havde pakket bedetøjet ind, gav jeg mig i lag med ham, idet jeg udtalte min påskønnelse af, at han, uden at undse sig for de andre rejsende, forrettede sin andagt til den rette tid. Han undredes over, at jeg, der ikke var jøde kendte noget til den jødiske

bønnebog. Men endnu mere undrede han sig, da jeg sagde til ham, at jeg kendte en hebraisk bøn, som var langt bedre end

nogen af alle bønnerne i »Siddur«. Den ville han gerne høre.

Jeg tog da mit hebræiske Ny Testamente frem og læste »Fadervor« for ham. »Ja, det var en herlig bøn,« sagde han. »Hvorfra stammer dog den?« Jeg lod ham så læse i mit testamente. Det gik meget let for ham. Han blev mere og mere interesseret og lyttede spændt, da jeg fortalte ham om Jesus. Jeg har vist sjælden haft en mere villig tilhører. Vi læste flere stykker i min lille bog. Han bad mig så mindelig om at måtte beholde den, og jeg gav ham den med glæde. Han sad og læste ivrig i den, da en gammel langskægget jøde pludselig sprang over ham som en tiger, rev bogen fra ham (han kendte den åbenbart), kastede den på gulvet og nedtrampede den under en strøm af skældsord, til sidst kastede han den i W.C.

Min stakkels æggehandler blev så bange. Han turde ikke mere sige et ord. Kort efter forlod han toget. *kk-h*

Domsforkyndelsen på 10. søndag efter trinitatis

Israelsmissionens kollektidag falder i år den 4. august. Teksten, der skal prædikes over i landets kirker, er fra Matthæusevangeliet 11,16-24. Den drejer sig om forskellen mellem Johannes Døber og Jesus. Og ikke mindst om Jesu veråb over Galilæas byer, dvs. de jøder, der havde mødt Jesu budskab, men havde forkastet det.

I baggrunden ligger Johannes Døbers spørgsmål: »Er du den, som kommer, eller skal vi vente en anden?» (11,3). Svarene på disse to spørgsmål er ifølge Matthæus klare. Ja, Johannes, sådan som du selv har vidnet: Han – Jesus – er den stærkere (3,11). Nej, Johannes, man skal ikke vente en anden. Han, der er kommet, er mere end de største i Det Gamle Testamente. Han har fået *alt* overgivet af Faderen, Israels Gud (11,27). Han er den, der taler med guddommelig autoritet, både når han indbyder til tro og delagtighed i gudsriget, og når han udtaler dom over dem, der siger nej.

I sine veråb over Galilæas byer lægger den kærlige Jesus ikke fingrene imellem. Teksten sætter os alle på prøve. Denne prøve er ikke ny. Den har fulgt kirkens historie næsten helt fra begyndelsen. I hvert fald siden det andet århundrede, hvor en person med navnet Markion forsøgte at sætte en kontrast op mellem Israels Gud – den onde og vrede – og Jesu kærlige far.

For Markion var Israels Gud en anden end den Gud, Jesus forkyndte. Spørgsmålet er, om vi vil gå i Markions spor? Eller om vi vil følge i evangelistens spor, for hvem Gud – Jesu himmelske fader – er kærlighed, men hos hvem vreden *stadigvæk* kan blusse op, og som stadigvæk reagerer med dom over de ulydige, de der forsmår hans kærlighed, sådan som den er udtrykt i Jesus?

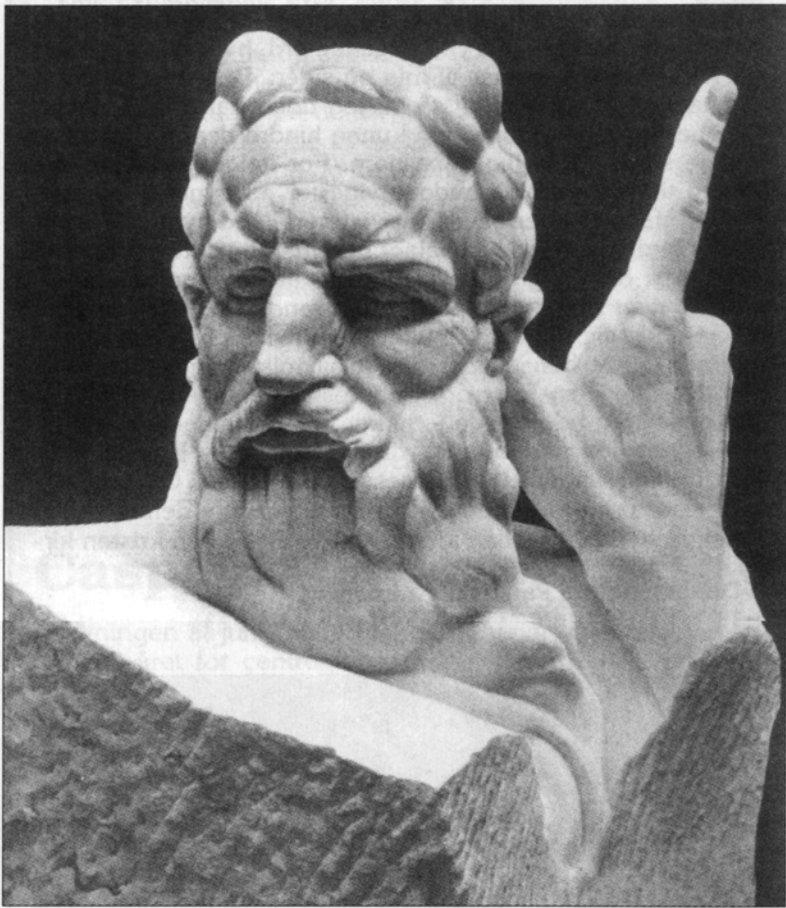
Både den gamle Markion og neo-markionister udmærker sig ved stor selektivitet. Som om Gud *ikke* i GT er kærlighed! Som om Gud i NT – udtrykt gennem Jesu gerninger og forkyndelse – *ikke* reagerer med vrede og dom over ulydige! Med hensyn til det sidste: jamen, hvad andet siges der i dagens tekst, i Jesu veråb over Galilæas byer? Ifølge Matthæus overgår Jesus på alle måder Johannes Døber. Også i sin dom over de ulydige. I stedet for at udglatte er det bedre straks at komme med

indrømmelsen: Både den Gud, vi møder i GT, og han, vi møder i NT, har træk, som vi ikke kan li'. Han er ikke kun den fascinerende. Han er også den frastødende Gud – den frygtindgydende.

Men disse træk ved Gud har intet at gøre med forholdet mellem GT og NT. De har

sker ikke holder af og helst ville være foruden!

Noget forenklet kan det hævdes, at Døberen begynder med dommen, og Jesus med evangeliet. I Jesu veråb over Galilæas byer vises, at i domsforkyndelse står Jesus ikke tilbage for Johannes. Snarere tværtimod.

Jesus forkynder evangeliet om Guds kærlighed. Men når evangeliet afvises, er han ikke mindre streng end Moses og profeterne.

at gøre med os og vore krav til en gud, vi kan håndtere. Så der er vel ikke så mange muligheder: enten skaber vi os en gud, som vi kan li' og kan håndtere, eller også lader vi Israels Gud og Jesu himmelske far – og vor far – være Gud på sine egne præmisser. På ét og samme tidspunkt som den dragende og frastødende. Om vi selv kan li' ham i denne kompleksitet eller ej, så skal det vel ikke styre vores tanker om ham. Eller skal det? Hvis det skal, hvem gør vi os selv til?

Nej, vi skal vedgå, at der er sider ved vores Gud, vi ikke holder af. Men når vi nu ikke er guder, hvad skal vi så stille op med det? Skal vi alligevel gøre os selv til guder over Gud eller lade Gud være Gud? Nej, vi vælger i trods mod os selv – og fordi vi i sidste instans ikke tør tro på os selv som guder – den Gud, som også er den frastødende. Hvor har denne *levende* Gud – Jesu himmelske far, og derfor vores far – dog mange sider, som vi *dødelige* menne-

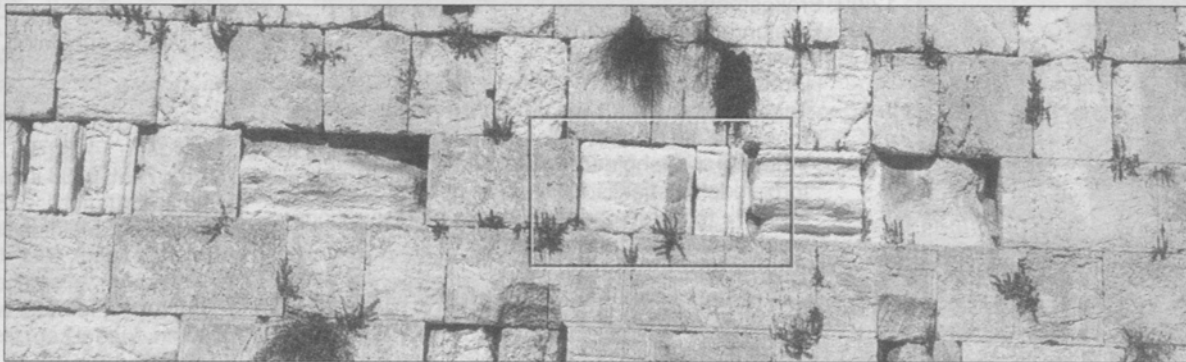
Denne dom gjaldt »denne slægt« (v. 16), hvormed der overvejende tænkes på det religiøse lederskab i Israel på Jesu tid. Målet er ikke dommen selv. Domsforkyndelsen indeholder også en opfordring til at omvende sig. Efter at Jesus havde udtalt disse stærke ord, kom mange jøder til tro på ham.

Når vi hører og læser en sådan tekst, skal vi imidlertid ikke kun tænke på Israel. Nej, »denne slægt« og deres reaktion på Jesu forkyndelse *dengang* skal anvendes på »vores slægt« *nu*. Nu er det os, der har hørt evangeliet: et privilegium! Nu er det os, der er under anklage: ikke for vores synd, men for vores manglende positive reaktion. Trods en tusindårig kristen historie er det os i det kristne Danmark, som langt overgår jøderne dengang i deres afstandtagen fra eller ligegyldighed over for evangeliet.

Når man forkynder dom, bør man altid inkludere sig selv.

Kai Kjær-Hansen

Grædende Grædemur

Den våde plet på Grædemuren blev observeret i juni måned. Den viser sig som en aflang stribe.

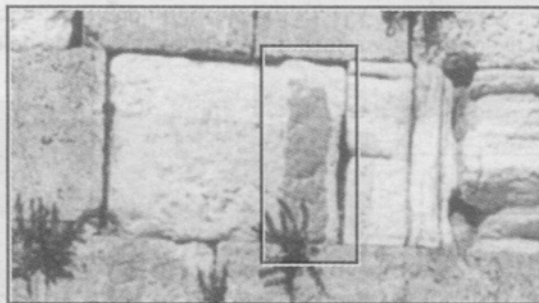
Resterne fra det andet tempel i Jerusalem kaldes Vestmuren. Den kaldes også Grædemuren – et navn som vestlige opdagelsesrejsende vist nok gav den, da de så, hvordan jøder gennem århundreder er kommet hertil for at begræde tabet af deres tempel.

I slutningen af juni måned begyndte Grædemuren at græde.

På sabbatten den 29. juni opdagede besøgende en våd plet på en af stenene – omtrent midt i

mændenes afdeling og i syvende stenrække fra grundfladen på pladsen. Den »grædende« sten påkaldte sig de næste par dage stor opmærksomhed hos besøgende. Visse jødiske retninger var hurtigt ude med deres tolkning af den lække eller rindende sten og forklarede den som et

tegn på den nært forestående forløsning for Israel, dvs. begyndelsen på den messianske tid. Siges der ikke i Skriften, at levende vand skal

strømme ud fra Jerusalem, når Herrens dag kommer (Zak 14,8)?

Der er nu nok en meget naturlig forklaring på, at Grædemuren græder. Den islamske *Wakf*, der har opsyn med muren, regner med, at det er en lækage på et rør på Tempelbjerget, som har forårsaget

fænomenet. Fra israelsk side har man ikke kunnet undersøge sagen, da det efter Ariel Sharons besøg på Tempelbjerget i september 2000 har været forbudt ikke-muslimer at komme op på tempelbjerget af frygt for uro og optøjer. Dette forbud gælder også israelske arkæologer.

Den jødiske Grædemur-rabbiner, Shmuel Rabinovitch, betegner i *Jerusalem Post* fænomenet som »højest usædvanligt«. Han ser

det dog ikke som et tegn på Messias' umiddelbare komme, men bruger det alligevel til at fremsætte en god pointe:

Måske græder muren virkelig på grund af den øjeblikkelige situation i landet.

kk-h